

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
(повне найменування вищого навчального закладу)

Економічний факультет
(назва інституту / факультету)

Кафедра маркетингу, інновацій та регіонального розвитку
(назва кафедри)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. декана

Р.І. Грешко
2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ІННОВАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНА ЕКОНОМІКА»

(назва навчальної дисципліни)

вибіркова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
(назва програми)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
(вказати: код, назва)

Галузь знань 07 «Управління і адміністрування»
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
(вказати: перший бакалаврський/другий магістерський)

Економічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська
(вказати: на якій мові читається дисципліна)

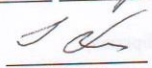
Чернівці – 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Інновації та інноваційна економіка» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» галузі знань 07 «Управління і адміністрування» (останні зміни затверджені рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26 червня 2024 р. протокол №9 та введені в дію наказом ректора №248 від 28 червня 2024 р.)

Розробники: Буднікевич Ірина Михайлівна, завідувач кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку, д.е.н., професор
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

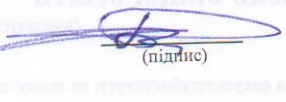
Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри маркетингу, інновацій та регіонального розвитку

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри Буднікевич І.М.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова методичної ради економічного факультету

Грешко Р.І.
(прізвище та ініціали)

1. Мета навчальної дисципліни: освоєння студентами основних теоретичних і методологічних основ інноваційної економіки, сформувати в студентів цілісну систему знань про інноваційну економіку, вмінь щодо продукування, впровадження та дифузії інновацій; вивчити поняттєво-термінологічний апарат, що характеризує інновації та інноваційну економіку; вивчити методологічні основи побудови інноваційної системи; розкрити взаємозв'язок усіх понять, внутрішню логіку і представити організаційно-економічну модель стратегічного та тактичного управління інноваціями.

2. Результати навчання: Відповідно до освітньої програми «Облік і оподаткування» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування», за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» вивчення дисципліни «Інновації та інноваційна економіка» сприяє поглибленню таких компетентностей і програмних результатів навчання:

2.1. Загальні компетентності:

- ЗК 1. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2.2. Фахові компетенції:

- ФК 1. Здатність формувати та використовувати облікову інформацію для прийняття ефективних управлінських рішень на всіх рівнях управління підприємством в цілях підвищення ефективності, результативності та соціальної відповідальності бізнесу;

2.3. Очікувані програмні результати:

- ПРН 1. Вміти розвивати та підвищувати свій загальнокультурний рівень і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління;
- ПРН 12. Обґрунтовувати інноваційні підходи до інформаційного забезпечення системи контролю використання ресурсного потенціалу суб'єктів господарювання та органів державного сектору з урахуванням стратегії розвитку бізнесу.

3. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	120	15	15			90		Залік
Заочна	1	2	4	120	4	4			112		Залік

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Інноваційний розвиток економічних систем: стан та основні тенденції	9	1	1			7	9	1				8
Тема 2. Інновації, інноваційний процес та інноваційна економіка	8	1	1			6	8	1				7
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	12	2	2			8	12	1				11
Тема 4. Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями	12	2	2			8	12	1				11
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	12	2	2			8	12		1			11
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	12	2	2			8	12					12
Тема 7. Фінансування та інвестиційне забезпечення інновацій	10	2	0			8	10					10
Тема 8. Венчурне підприємництво та стартапінг	12		2			10	12		1			11
Тема 9. Інноваційні проекти	14	2	2			10	14		1			13
Тема 10. Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці	9		1			8	9		1			8
Тема 11. Національні інноваційні системи та державна інноваційна політика	10	1				9	10					10
Усього годин	120	15	15	0	0	90	120	4	4	0	0	112

Групове проєктне завдання «Розробка, обґрунтування та промоція ідеї інноваційного проєкту».

3.3. Самостійна робота

Тема 1. Інноваційний розвиток економічних систем: стан, основні тенденції та тренди	7
1. Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з рекомендованими літературними джерелами необхідно підготувати і провести реферативне дослідження на тему «Інноваційна економіка». У дослідженні розглянути одне з питань: - Підходи до оцінки рівня інноваційного розвитку національної економіки - Організація статистичних спостережень та оцінки фактичного стану інноваційної сфери, - Рейтинги інноваційних економік. - Рейтинг інноваційних економік Bloomberg. - Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index) - «Підривні» та «проривні» інновації. - Зміна поняття товару в інформаційному суспільстві та знаннєвій економіці. - Формування інноваційної економіки в країнах, які перебували на периферії світової економіки. - Інновації в ESG-стратегіях. - Глобальна база даних по брендам	2
2. Опрацювати методичні вказівки до використання методу конкретних ситуацій. Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
3. Підготувати приклади успішних та провальних інновацій.	1
4. Підготовка до участі в круглому столі «Інновації військового часу»	2
Тема 2. Інновації, інноваційний процес та інноваційна економіка	6
- Підготувати доповідь про приклади найбільш успішних інновацій в сучасній економіці.	2
- Повідомлення про інноваційну складову українського експорту (окремої галузі). Дати характеристику стану та рівня розвитку сучасного високотехнологічного сектору України.	2
- Есе «Як війни та пандемії впливають на еволюцію інноваційної діяльності?»	2
Тема 3. Сучасні організаційні форми інноваційного розвитку.	8
Після вивчення наведеного теоретичного матеріалу та самостійної роботи з ресурсами мережі Інтернет підготувати презентацію пошукового дослідження на одну із запропонованих тем: - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технопарків (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності бізнес-інкубаторів (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності виставок інновацій (світовий досвід) - Підготовка презентації пошукового дослідження з організації діяльності технополісів (світовий досвід) - Підготовка презентації про акселераторів та стартапах в Україні	3
Повідомлення по темі «Стратегічні інноваційні альянси»	2
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 4. Інноваційний менеджмент та стратегічне управління інноваціями	8
- Підібрати, проаналізувати та зробити висновки зі статистичних даних пов'язаних з інноваційним розвитком обраного ринку, визначити інноваційно-технологічні тенденції конкретного ринку.	2
- Підготувати презентацію про інноваційні стратегії провідних компаній	2
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2

- Підготувати ситуаційну вправу з маркетингових стратегій провідних компаній. Сформувати та висловити свої думки з приводу успішності маркетингової підтримки інноваційних стратегій провідних компаній. Сформулювати запитання та завдання до кейсових ситуацій.	2
Тема 5. Маркетинг інновацій та комерціалізація нововведень	8
- Підготувати доповідь про ключові тренди технологічних, соціальних, екологічних та економічних нововведень.	2
- Підготувати повідомлення про франшизи як спосіб комерціалізації інновацій	2
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Моделювання прикладів трансферу і комерціалізації інноваційних технологій	2
Тема 6. Управління персоналом в інноваційній організації	8
- Пошукове дослідження: «Основні методи стимулювання інноваційної активності працівників та генерування нових ідей»	3
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Дослідити бренд обраного роботодавця. Проаналізувати стан ринку праці у відповідній галузі.	3
Тема 6. Брендинг в інноваційно-орієнтованих компаніях	7
- Проаналізувати рейтинги інноваційних компаній, вивчити методiku їх укладання	2
- Підібрати матеріали з ребрендингу компаній, визначити причини ребрендингу, сформувати власну думку про успішність/неуспішність.	2
- Підібрати приклади інструментів брендингу: інбрендингу, продакт плейсменту технологічних товарів, парасоликові бренди, управління репутацією	1
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 7. Фінансування та інвестиційне забезпечення інновацій	8
- Повідомлення щодо досвіду зарубіжних компаній у застосуванні новітнього інструментарію фінансування інноваційної діяльності економічних суб'єктів	3
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Розробка чек-листу для вибору інвестора.	3
Тема 8. Венчурне підприємництво та стартапінг	10
Підготовка доповідей та презентація з узагальнення досвіду зарубіжних країн в організації діяльності венчурних фірм, бізнес-інкубаторів, інноваційних центрів; розвитку малих наукомістких форм в Україні; діяльності венчурних фондів за кордоном та в Україні.	3
Підготовка до круглого столу «Високотехнологічні стартапи»	5
Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
Тема 9. Інноваційні проєкти	10
- Опрацювання методики оцінки інноваційних проєктів та виконання розрахункових завдань.	7
- Прочитати та проаналізувати ситуаційну вправу. Дати відповідь на запитання та виконати завдання до кейсової ситуації. Підібрати додатковий матеріал до кейсу.	2
- Підібрати приклади коли реалізація інноваційного проєкту дозволили компанії утримувати панівне положення на ринку	1
Тема 10. Інтелектуальна власність та її роль в інноваційній економіці	8
- Аналіз стану та тенденцій розвитку ринку певної техніки чи технології. Аналіз ринку наукових досліджень (розробок) (джерела: BOIT «World Intellectual Property Indicators», IFI CLAIMS «IFI CLAIMS ANNOUNCES. GLOBAL PATENT HOLDERS», IFI Global 250, IFI CLAIMS Live 1000, Reputation	3
- Institution Global Rep TrakTM	

- Провести патентний пошук для самостійно обраного продукту	2
- Кабінетне дослідження для прогнозування наукових напрямків та розробок, результати яких будуть конкурентоздатні в майбутньому	3
Тема 11. Національні інноваційні системи та державна інноваційна політика	9
- Підготовка тез/доповіді на факультетський Форум інновацій	6
- Підготовка презентацій «Національна інноваційна політика країни»	3
Всього	90

4. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

- МН1 – словесні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо).
МН2 – бізнес-кейси (індивідуальні або командні) .
МН3 – ділові гри;
МН4 – проектні завдання (індивідуальні та командні проекти);
МН5 – методи візуалізації результатів (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо).
МН6 – робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами.
МН7 – самостійна робота над індивідуальним завданням.
МН 8 – підготовка тез/доповіді на конференцію.
МН9 – тренінги, коучі, майстер-класи від запрошених стейкхолдерів.
МН10 – реферативні та пошукові дослідження.
МН13 – вивчення вітчизняних практик
МН 14 – інтеграція міжнародних практик

5. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Формами поточного контролю є:

- МО1 – презентація самостійних робіт за індивідуальними завданнями.
МО2 – захист бізнес-кейсів, результатів досліджень.
МО3 – аналітичні звіти, реферати.
МО4 – презентації результатів виконання завдань.
МО5 – презентація творчих завдань
МО6 – командні результати ділових ігор.
МО7 – командні результати проектних завдань.
МО8 – презентація власного підготовленого кейсу.
МО9 – підсумковий контроль – залік у тестовій формі.
МО11 – публікації тез, доповідей, статей

За семестр студент може отримати максимум 60 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (залік)	Σ балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	Тести	
6	5	6	6	6	4	4	6	6	5	6	40	100

Залік включає 20 тестів і оцінюється в 40 балів – за кожен вірно виконаний тест студент отримує 2 бали. Питання тестів охоплюють програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей. Результат заліку оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів) і додається до кількості балів отриманих студентом протягом семестру.

Сума оцінок дозволяє сформулювати підсумкову оцінку на основі використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
зараховано	A (90-100)	відмінно
зараховано	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
зараховано	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Сума балів проставляється у заліковій відомості. Студента слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами поточного контролю та заліку, дорівнює або перевищує 50.

Вивчення курсу «Інновації та інноваційна економіка» вимагає застосування новаторських підходів до організації навчального процесу на основі широкого застосування новітніх інформаційних технологій. Основний наголос повинен робитися на практичному використанні та закріпленні отриманих теоретичних знань через організацію тренінгів, вирішення управлінських ситуацій, аналізу практики впровадження інновацій, підготовки власних кейсів. Невід'ємним компонентом навчання повинна стати організація круглих столів, семінарів із залученням компетентних спеціалістів у сфері інновацій, наукових організацій з метою наближення навчального процесу до практики організації, управління та маркетингу інноваціями. Обов'язковою є самостійна підготовка студентами творчої роботи з актуальних проблем теорії та практики інновацій для глибшого й ґрунтовнішого вивчення зарубіжного досвіду інноватики, виконання завдання на основі вирішення конкретної ситуації.

6. Рекомендована література

1. Буднікевич І.М., Благун І.І., Крупенна І.А., Бокучава В.Б. Напрямки застосування маркетингових інновацій у комунікаційній політиці готельних закладів. Бізнес Інформ. 2020. №8. С. 266–277. URL: https://www.business-inform.net/article/?year=2020&abstract=2020_8_0_266_277
2. Буднікевич І.М., Черданцева І.Г., Крупенна І.А. Інноваційні інструменти маркетингових досліджень в маркетинговій товарній та комунікаційній політиці торговельних закладів. Економіка та право. 2020. № 2(57). С. 64-76.
3. Буднікевич І.М., Школа І.М. Становлення регіонального ринку інновацій в Україні. – Чернівці: «Зелена Буковина», 2002. 200 с.
4. Гавриш О.А., Дергачова В.В., Кравченко М.О. та ін. Менеджмент стартап проєктів: підручник. Київ: КПП ім Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 344 с.
5. Гринько П.Л. Управління інноваційним розвитком бізнесу в умовах цифрової економіки : теорія, методологія, практика: монографія / за ред. Іванченка І.С. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2020. 342 с.
6. Грегерсен Гел. Змінюй питання. Знаходь відповіді. Генеруй інновації та знаходь рішення / з англ. пер. Оксана Дятел. Київ : Bookchef : Форс Україна, 2020. 366 с.
7. Довбня С.Б., Чабанець Т.М. Інноваційне стратегічне планування. Дніпро: Ліра, 2020. 206 с.
8. Збірник ситуаційних (кейсових) завдань з навчальних дисциплін «Інновації та інноваційна економіка», «Інноваційний розвиток підприємства», «Інновації та маркетинг інновацій», «Маркетинг інновацій», «Digital-marketing», «Технології та новації». Навчальний посібник. / уклад. І.М. Буднікевич, Є.І. Венгер, О.В. Кифяк, І.А. Крупенна. Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2021. 172 с.
9. Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти : монографія Вип. 3. О.М. Коваленко, Є.І. Масленников, Е.А. Кузнецов, Ю.М. Сафонов, С.В. Філіппова та ін. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 634 с.
10. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П.Г.Перерва [та ін.] ; ред.: П.Г.Перерва, В.І.Борзенко, Т.О.Кобелева; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с
11. Комерціалізація інновацій: колект. монографія. За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Ілляшенка С. М., д-ра екон. наук, доц. Біловодської О. А. Суми : Триторія, 2020. 263 с.
12. Косенко О.П. Комерціалізація інтелектуально-інноваційних технологій: монографія. Х.: «Смугаста типографія», 2015. 517 с
13. Краус Н.М. Інноваційна економіка в глобалізованому світі: інституціональний базис формування та траєкторія розвитку: монографія. Київ: Аграр Медіа Груп, 2019. 492 с.
14. Крашні проєкти та практики регіонального розвитку ЄС в Індустрії 4.0. URL: <https://www.industry4ukraine.net/eu-regional-development-in-industry-4-0/>
15. Маркетинг інновацій і інновації в маркетингу: монографія. За ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Ілляшенка. Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. 615 с
16. Мотивування персоналу підприємств: інноваційні технології та реінжинірингові підходи : монографія. Кузьмін О. Є. та ін.; Нац. ун-т «Львів. політехніка». Львів : Галицька Видавнича Спілка, 2020. 215 с.
17. Петренко Л.А. Інноваційний розвиток підприємства: генезис теорії та сучасна практика управління : монографія / Л.А. Петренко ; Держ. ВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. 328 с.
18. Тіль П. Від нуля до одиниці. Нотатки про стартапи, або Як створити майбутнє. Пітер Тіль за участю Блейка Мастерса ; пер. з англ. Роман Обухів. Київ : Наш Формат, 2020. 238 с.
19. Чухрай Н. І. Маркетинг інновацій : підручник / Н.І. Чухрай. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. 256 с.
20. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу «Індустрія 4.0» в Україні : Постанова Кабміну від 21 липня 2021 р. No 750. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>
21. Eurostat. Science, technology and innovation. URL:

<https://ec.europa.eu/eurostat/web/science-technology-innovation/data/database>

22. Key tools to assess and improve soft innovation policies. URL: <https://www.interregeurope.eu/passpartool>

23. Steve Brachmann IFI CLAIMS Rankings Show Increasing Role of Chinese Entities in U.S., Global Patent Ownership. URL: <https://ipwatchdog.com/2022/01/11/ifi-claims-rankings-show-increasing-role-of-chinese-entities-in-us-global-patent-ownership/id=142745/>

24. IFI CLAIMS ANNOUNCES 2021 TOP GLOBAL PATENT HOLDERS. IFI CLAIMS Announces 2021 Top Global Patent Holders IFI CLAIMS

7. Інформаційні ресурси

1. <http://sdip.gov.ua> – офіційний сайт Державної служби інтелектуальної власності України.

2. <http://www.intelvas.com.ua> – Науково-практичний журнал «Інтелектуальна власність». <http://inneco.org/index.php/inneco.ua> - сайт журналу «Інноваційна економіка»

3. <http://www.ukrpatent.org/> – офіційний сайт Державного підприємства «Український інститут промислової власності».

4. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-01-18/germany-breaks-korea-s-six-year-streak-as-most-innovative-nation> – Bloomberg Innovation Index

5. www.epo.org/ – офіційний сайт Європейського патентного відомства.

6. www.inta.org/ – офіційний сайт Міжнародної асоціації товарних знаків.

7. www.ip-centr.kiev.ua/newscipip/head_page_large.jsp – офіційний сайт Українського центру інноватики та патентно-інформаційних послуг.

8. www.ndiiv.org.ua – офіційний сайт Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності національної академії правових наук України.

9. www.uacr.kiev.ua – офіційний сайт Державного підприємства «Українське агентство з авторських та суміжних прав».

10. www.wipo.int – офіційний сайт Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

11. <https://ipwatchdog.com> – патентний сервіс IFI CLAIMS Patent Services

12. <https://www.interregeurope.eu/smarty/> – Smart SMEs for Industry 4.0.

13. <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/en/digital-innovation-hubs> – Smart Specialisation Platform. Digital Innovation Hubs.

8. Ресурси присвячені інноваціям, блокчейн технологіям, data science

1. ForkLog – офіційний канал культового журналу ForkLog. Усе найголовніше про біткоїни, криптовалюту, блокчейн і децентралізовані технології.

2. DeCenter – один з найпопулярніших каналів про блокчейн та децентралізовані системи. Тут можна знайти аналітику по свіжих ICO, дані по торгах на основних біржах і дізнаватися про всі новини індустрії одним з перших.

3. BitLenta – новини про криптовалюту з усього світу, цікаві анонси тематичних заходів.

4. Data Science Notes – бібліотека електронних книг, статей і лекцій про Data Science.

5. Data Science by ODS.ai – перший телеграм-канал про Data Science (ведеться англійською мовою). Тут можна почитати про теорію і практику ДД, великих даних, машинного навчання та інших технологій.

6. Інновації світу – @innovationoftheworld

7. Ідеї для малого та середнього бізнесу а також новини про інноваційні технології @biznesin

8. Telegram-канал Retail & Loyalty «Роздріб. E-commerce. Інновації» retailloyaltyjournal